Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”

APROBAT

Șef Direcție Management Personal
Medical al Ministerului Sănătății
_____ **Vadim AFTENE**
"31" decembrie 2016

Curriculum disciplinar

LIMBA LATINĂ CU TERMINOLOGIE MEDICALĂ

Specialitatea
Îngrijirea bolnavilor – 91310
Calificarea
Asistent medical

2016

Autori
Iulia Cupcea, profesor la disciplina Limba şi literatura română, grad didactic întâi.

Lilia Dubița, profesor la disciplina Limba latină cu terminologie medicală şi farmaceutică, grad didactic doi.

Recenzent
Manolii Adela, USM, conferențiar universitar, doctor în filologie.

Discutat
La şedinţa Catedrei de discipline socioumane
din "05" XII 2016.
Şef catedră _____ **Iulia Cupcea**, grad didactic întâi

Aprobat
La şedinţa Consiliului metodic din 26 decembrie 2016
Proces verbal nr. 3

Coordonat
Şef Cabinet Instructiv-Metodic Republican
al Ministerului Sănătăţii
_____ **Diana SAVCA**
„15" _____ 2016

CUPRINS

I.	PRELIMINARII	4
II.	MOTIVAŢIA, UTILITATEA DISCIPLINEI PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ	4
III.	COMPETENŢELE PROFESIONALE SPECIFICE UNITĂŢII DE CURS	5
IV.	ADMINISTRAREA DISCIPLINEI	7
V.	REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂŢI DE ÎNVĂŢARE	8
VI.	UNITĂŢILE DE ÎNVĂŢARE	9
VII.	STUDIU INDIVIDUAL GHIDAT DE PROFESOR	11
VIII.	SUGESTII METODOLOGICE	13
IX.	SUGESTII DE EVALUARE A COMPETENŢELOR PROFESIONALE	16
X.	RESURSELE NECESARE PENTRU DESFĂŞURAREA PROCESULUI DE STUDII	17
XI.	RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR	17

I. PRELIMINARII

Prezentul Curriculum „Limba latină cu terminologie medicală" este destinat medicinîştilor de la CNMF „Raisa Pacalo" şi apariţia lui reprezintă o necesitate stringentă în procesul de predare a acestei discipline.

Este cunoscut faptul că toate terminologiile ştiinţifice (în special cea medicală) sunt formate în baza lexemelor de origine latină şi gracă.

Studierea limbii latine la specialitatea medicină, calificarea asistent medical are un caracter practic, propedentic (din limba greacă – propaideo = pregătesc, învăţ.)

Astfel, limba latină devine limba de comunicare pentru medici şi farmacişti. Limba latină este disciplina care „aprovizionează" cu material lexical toate disciplinele medicale.

Bagajul lingvistic al elevului medicinist trebuie să includă: structuri de termeni anatomici, denumiri de remedii medicamentoase, modele recepturale, denumiri de boli, simptome-cunoştinţe indispensabile unui specialist în domeniul medicinei.

Subiectele şi conţinuturile curriculei se impun prin corelaţia materialului morfologic cu cel terminologic, prin selectarea reuşită a materialului lexical şi gramatical.

Actuala Curriculă vizează aspecte de formare a competenţei lingvistice de limbă latină, de asimilare a lexicului terminologic medical, de însuşire şi de aplicare a sistemului gramatical.

Curriculumul are următoarele funcţii:

- *Funcţia normativă* – reprezintă actul normativ al procesului de predare – învăţare – evaluare specifică în contextul unei pedagogii axate pe competenţe.
- *Funcţia axiologică* – formarea la elevi a valorilor ca elemente ale competenţelor.
- *Funcţia ştiinţifică* – presupune prezentarea structurată, logică a noţiunilor, caracterizarea volumului conţinuturilor predate cu Planul de învăţămînt.
- *Funcţia metodologică* – corelarea conţinuturilor cu strategiile didactice, proiectarea activităţilor de învăţare – evaluare şi dobîndirea achiziţiilor cognitive (cunoştinţe, capacităţi, abilităţi) şi valorice (atitudini, experienţă) din domeniul medicinii.
- *Funcţia procesuală* – crearea condiţiilor de formare la elevi a experienţelor de rezolvare autonomă, inclusiv aplicarea strategiilor interactive şi creative de prelucrare şi prezentare a informaţiei.
- *Funcţia evaluativă* – asigurarea suportului pentru evaluarea competenţelor specifice disciplinei.

II. MOTIVAŢIA, UTILITATEA DISCIPLINEI PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ

Disciplina Limba latină cu terminologie medicală oferă asistenţilor medicali posibilitatea de a achiziţiona cunoştinţe privind terminologia medicală indispensabilă de a-şi cultiva dexterităţile şi de aplicare a lor în practică.

Totodată, cursul de limbă latină oferă elevilor posibilitatea de utilizare cu precizie şi corectitudine a întreg arsenalului de diversităţi ale nomenclaturilor lexico-terminologice, care deservesc în calitate de noţiuni ştiinţele medicale şi farmaceutice.

În instituţia cu profil medical elevii însuşesc elemente de gramatică latină, materie consecvent orientată şi corelată cu necesitatea de învăţare a lexicului profesional. Partea consistentă a cursului include termeni medicali şi farmaceutici cu structuri diverse.

Informaţia suplimentară expusă de către profesor, are valoare educativă: etică şi estetică, relevînd, în acelaşi timp, originea şi evoluţia terminologiei medicale şi farmaceutice.

Cunoştinţele asimilate asigură soluţionarea independentă a problemelor terminologice curente ce consistă atît în perceperea conţinutului, cît şi în crearea termenilor cerută de context sau dictată de situaţie.

III. COMPETENŢELE PROFESIONALE SPECIFICE UNITĂŢII DE CURS

Cursul de limbă latină îşi are obiectivul major de a oferi posibilitatea de achiziţionare a competenţelor terminologice şi de utilizare cu precizie şi corectitudine a întreg arsenalului de diversităţi ale nomenclaturilor lexico-terminologice, care deservesc în calitate de noţiuni ştiinţele medicale şi farmaceutice.

Obiectivele generale ale desciplinei sunt realizate în baza celor 4 capacităţi integratoare:

a)comprehensiunea orală (audierea);

b)comprehensiunea scrisă (lectura);

c)exprimarea orală;

d)exprimarea scrisă.

Valoarea dezvoltativ-formativă a disciplinei în obţinerea finalităţilor educaţionale derivă din obiectivele generale şi sunt structurate în baza unui ansamblu de activităţi speciale menite să favorizeze achiziţionarea, interiorizarea, dezvoltarea şi consolidarea cunoştinţelor.

Principiile pedagogice şi didactice la disciplină vor include următoarele criterii:

1.Principii cu caracter general:

- Principiul integrării organice a teoriei cu practica;
- Principiul luării în consideraţie a particularităţilor de vîrstă şi individuale.

2.Principii care se impun cu dominanţă asupra conţinutului învăţămîntului:

- Principiul motivaţiei de a învăţa;
- Principiul accesibilităţii cunoştinţelor, priceperilor, deprinderilor;
- Principiul sistematizării şi continuităţii în învăţare.

3.Principii care acţionează asupra metodologiei didactice şi a formelor de organizare a activităţilor:

- Principiul de corelaţie dintre senzorial şi raţional, dintre concret şi abstract în predare – învăţare;
- Principiul însuşirii conştiente şi active;
- Principiul însuşirii temeinice a cunoştinţelor şi abilităţilor.

Baza medicinii moderne o constituie unitatea terminologiei, care facilitează comunicarea şi înţelegerea reciprocă a ştiinţei.Această unitate a terminologiei o asigură limba latină, prin intermediul careia savanţii comunică la nivel internaţional.

În limba latină au fost puse temeiurile terminologiei medicale în domeniul cunoaşterii şi a corelaţiei cu următoarele discipline: anatomie, fiziologie, histologie, embriologie, microbiologie, terapie, chirurgie, pediatrie, farmacologie, obstetrică şi ginecologie etc.

Competenţe – cheie:

1.Competenţe de comunicare în limba maternă/limba de stat
2.Competenţe de comunicare într-o limbă străină
3.Competenţe de învăţare/de a învăţa să înveţi
4.Competenţe interpersonale, civice, morale
5. Competenţe de bază în matematică, ştiinţe şi tehnologice
6.Competenţe digitale, în domeniul tehnologiilor informaţionale şi comunicaţionale
7.Competenţe culturale şi interculturale
8.Competenţe antreprenoriale
9.Competenţe acţional – strategice
10.Competenţe de autocunoaştere şi autorealizare.

Competenţe profesionale.

1. *Competenţa profesională din descrierea calificării:*

- Capacitatea de analiză şi sinteză

Competenţele profesionale specifice disciplinei:

- Reproducerea lexicografică corectă a termenilor medicali şi farmaceutici.
- Depistarea tipurilor de ortograme în avalanşa fonică a terminologiei medicale.
- Stabilirea corelaţiei între termeni şi structurile anatomice învăţate anterior.

2.*Competenţa profesională din descrierea calificării:*

- Cunoştinţe generale de bază, fundamentale

Competenţele profesionale specifice disciplinei:

- Observarea şi înţelegerea elementelor componente în structura lexicală a terminologiei medicale.
- Identificarea în componenţa denumirilor triviale a segmentelor ce comportă informaţii cu caracter antomic, fiziologic, farmacologic, terapeutic etc.
- Deţinerea corectă în limba latină a denumirilor structurilor anatomice, clinice şi farmaceutice.

3.*Competenţa profesională din descrierea calificării:*

- Comunicare orală şi în scris limba latină cu terminologie medicală şi farmaceutică

Competenţele profesionale specifice disciplinei:

- Alcătuirea prin sinteză a termenilor cu structură complex.
- Aplicarea normelor gramaticale la construirea termenilor anatomici, clinici, farmaceutici.
- Realizarea în scris a diverselor activităţi didactice (exerciţii, traduceri cu sau fără dicţionar, teste de evaluare).

4.*Competenţa profesională din descrierea calificării:*

- Abilităţi de utilizare a informaţiei

Competenţele profesionale specifice disciplinei:

- Utilizarea segmentelor de frecvenţă la clasificarea remediilor medicamentoase conform grupelor farmacologice.

- Alcătuirea prin sinteză a termenilor cu structură complexă.
- Aplicarea normelor gramaticale la construirea termenilor anatomici, clinici, farmaceutici.

5.*Competența profesională din descrierea calificării:*

- Stăpînirea cunoştinţelor de specialitate

Competențele profesionale specifice disciplinei:

- Proiectarea simbolurilor constituentelor termenilor anatomici.
- Delimitarea noţiunilor de denumire sistematică şi denumirile triviale a substanţei medicamentoase.
- Utilizarea regulilor de bază la prescrierea reţetelor conform actelor oficiale ale Ministerului Sănătăţii.

6.*Competența profesională din descrierea calificării:*

- Capacitatea de a lucra în context internaţional

Competențele profesionale specifice disciplinei:

- Integrarea interdisciplinară prin ilustrarea fenomenelor fonetice la nivelul diferitor sisteme terminologice.
- Stabilirea omniprezenţei limbii latine şi a elementelor terminologice greceşti în spaţiul terminologiei medicale şi farmaceutice internaționaloe.

7.*Competența profesională din descrierea calificării:*

- Capacitatea de aplicare a cunoştinţelor în diverse contexte practice

Competențele profesionale specifice disciplinei:

- Utilizarea dicţionarelor electronice şi a reţelei Internet prin informare şi documentare.
- Utilizarea maximelor, aforismelor şi expresiilor medicale uzuale.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Cod	Denumirea unității de curs	Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
			Total	Contact direct	Studiul individual		
				Teorie			
U.04 O.007	Limba latină cu terminologie medicală	IV	60	30	30	Examen	2

V. REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂŢI DE ÎNVĂŢARE

Nr. crt.	Unităţi de învăţare	Numărul de ore Contact direct
1.	Noţiuni de fonetică.	2
2.	Terminologia anatomică.	2
3.	Adjectivul. Categoriile gramaticale	2
4.	Declinarea a II-a a substantivelor.	2
5.	Declinarea a III-a a substantivelor.	2
6.	Declinarea a IV-a şi a V-a a substantivelor.	2
7.	Verbul. Categoriile gramaticale.	2
8.	Terminologia farmaceutica de bază.	2
9.	Receptura.	2
10.	Terminologia clinică. Noţiuni generale.	2
11.	Nomenclatura chimică.	2
12.	Prepoziţia. Utilizarea prepoziţiilor în anumite cazuri.	2
13.	Formarea termenilor prin prefixare.	2
14.	Formarea cuvintelor cu ajutorul radăcinelor latineşti.	2
15.	Formarea termenilor prin sufixare.	2
	Total	**30**

VI. UNITĂŢILE DE ÎNVĂŢARE

Unităţi de învăţare	**Unităţi de conţinut**
Fonetica limbii latine	
1. Noţiuni de fonetică.	1.1 Alfabetul latin. Clasificarea sunetelor. 1.2 Vocalele. Diftongii. 1.3 Consoanele. Elementele terminologiece ce includ digrafi. 1.4 Grupurile de litere. Accentul. 1.5 Textul „Littera ypsilon”
Morfologia limbii latine	
2. Terminologia anatomică.	2.1 Flexiunea substantivului. Tema substantivului. 2.2 Forma lexicografică. 2.3 Identificarea genului. Noţiuni generale. 2.4 Declinarea I a substantivelor. 2.5 Declinarea greacă. Formarea termenilor. Flexiunea substantivului. Tema substantivului.
3. Adjectivul. Categoriile gramaticale.	3.1 Terminaţii de gen. 3.2 Formarea lexicografică. 3.3 Paradigma declinarii. 3.4 Acordul adjectivelor cu substantivele. 3.5 Adjectivul. Adjectivele de declinarea I-II (grupa I).
4 . Declinarea a II-a a substantivelor.	4.1 Terminaţii de gen. 4.2 Excepţii de gen. 4.3 Paradigma declinarii. 4.4 Dublete greco-latina declinarea a II-a.
5. Declinarea a III-a a substantivelor.	5.1 Particularităţi specifice. 5.2 Generalităţi referitor la genul substantivelor. 5.3 Tipuri de declinare. 5.4 Desinenţe cazuale. 5.5 Paradigma declinarii. 5.6 Dublete greco-latina declinarea a III-a.
6. Declinarea a IV-a şi a V-a a	6.1 Terminaţiile de gen.

substantivelor.	6.2 Desinenţele cazuale. 6.3 Excepţii de gen. 5.4 Paradigma declinării. 6.5 Dublete greco-latine de declinarea a IV-a şi a V-a.
7. Verbul. Categoriile gramaticale.	7.1 Noţiuni generale. 7.2 Forma lexicografică. 7.3 Utilizarea imperativului şi conjunctivului în reţetă. 7.4 Modelele recepturale cu formele verbale „fiat" şi „fiant". 7.5 Textul „Olea pinguia".
Terminologia medicală	
8.Terminologia farmaceutica de bază.	8.1 Informaţii succinte despre formele medicamentoase. 8.2 Denumirile sistematice şi triviale ale substanţelor medicamentoase. 8.3 Segmentele de frecvenţă ce comportă informaţie cu caracter farmacologic. 8.4 Plantele medicinale.
9. Receptura.	9.1 Regulile generale de prescriere a reţetei. 9.2 Structura reţetei. 9.3 Formele medicamentoase. 9.4 Abrevieri utilizate în reţetă.
10. Terminologia clinică. Noţiuni generale.	10.1Structura termenului clinic. 10.2 Termeni clinici uninominali. Element terminologic. 10.3 Dublete latino-elene. 10.4 Termeni clinici polinominali. 10.5 Textul „*De abdomene*"
Nomenclatura remediilor medicamentoase	
11. Nomenclatura chimică.	11.1Denumirile latine ale elementelor chimice. 11.2Procedee de formare a denumirilor de acizi. 11.3Denumirile internaţionale ale sărurilor şi oxizilor. 11.4Tetul „*De acidis*"
12. Prepoziţia. Utilizarea prepoziţiilor în	12.1 Prepoziţii utilizare în cazurile Acuzativ şi

anumite cazuri.	Ablativ. 12.2 Expresii medico-farmaceutice şi general informative. 12.3 Prepoziţia in în denumiri de soluţii. 12.3 Textul „*De musculis*"
13. Formarea termenilor prin prefixare.	13.1 Prefixele–anti, -inter, -extra, -super s.a. în terminologia clinică. 13.2 Elemente terminologice ce denotă schimbări patologice ale termenilor, ţesuturilor, investigaţiilor terapeutice şi chirurgicale. 13.3 Textul „Vitaminis".
14. Formarea cuvintelor cu ajutorul radăcinelor latineşti.	14.1 Radacinele - patia, -terapia, -uria, -logia, -ectomia s.a. în terminologia clinică. 14.2 Poezia „Gaudeamus".
15. Formarea termenilor prin sufixare.	15.1 Sufixele –osis, -iasis, -itis, -ismus în terminologia clinică. 15.2 Elemente terminologice ce denotă schimbări patologice ale organelor, ţesuturilor, investigaţiilor terapeutice şi chirurgicale. 15.3 Textul „Torax".

VII. STUDIU INDIVIDUAL GHIDAT DE PROFESOR

Materii pentru studiu individual	**Produse de elaborat**	**Modalităţi de evaluare**	**Termen de evaluare**
Fonetica limbii latine			
1. Accentul. Regulile de bază ale accentului latin. Unele particularităţi ale accentului în termenii de origine greacă.	1.Prezentare în Power Point	1. Verificarea obţinerii şi manevrarea informaţiei.	2 ore

Morfologia limbii latine			
2. Acordarea adjectivelor şi substantivelor. Dublete greco-latine ale adjectivelor de grupa I.	2. Referat de investifaţie ştiinţifică	2. Aprecierea zonelor mai întinse de conţinut.	2 ore
3. Exceptiile declinarii I Dubletele greco-latine de declinarea I.	3. Poster	3. Evaluarea calităţii structurale a posterului.	2 ore
4. Declinarea a II-a a substantivelor. Textul „De capsulis".	4. Rebus.	4. Verificarea elementelor terminologie folosite în structura rebusului.	2 ore
5. Exceptiile declinarii III Dubletele greco-latine de declinarea a III-a.	5. Referat	5. Aprecierea zonelor mai întinse de conţinut.	2 ore
6. Exceptiile declinarii IV Dubletele greco-latine de declinarea a IV-a.	6. Prezentare în Power Point	6. Verificarea calităţii prezentării şi manevrarea informaţiei.	2 ore
7. Exceptiile declinarii V Dubletele greco-latine de declinarea a V-a.	7. Fişă de lucru.	7. Evaluarea rezolvării fişelorde lucru.	2 ore
Terminologia medicală			
8. Structura termenului farmaceutic de origine greacă.	8. Proiectul	8. Aprecierea Descrierii / explicării a conţinutului din proiect.	2 ore
9.Prefixe în terminologia clinică. Textul „Pater noster".	9. Prezentare în Power Point	9. Verificarea calităţii prezentării şi manevrarea informaţiei.	2 ore

Componentele reţetei farmaceutice			
10. Structura reţetei. Cuvinte şi semne auxiliare utilizate în reţetă.	10. Fişă de lucru.	10. Evaluarea rezolvării fişelorde lucru.	2 ore
11. Utilizarea pronumelor şi în reţete.	11. Studiul de caz.	11. Verificarea calităţii prezentării şi argumentării sudiuluide caz.	2 ore
12. Utilizarea conjuncţiilor în reţete.	12. Referat de investifaţie ştiinţifică.	12. Aprecierea zonelor mai întinse de conţinut a referatului.	2 ore
Nomenclatura remediilor medicamentoase			
13. Nomenclatura remediilor medicamentoase.	13.Portofoliul.	13. Evalurea structurii şi conţinutului din portofoliu.	2 ore
14.Denumirile de origine organică.	14. Prezentare în Power Point	14. Verificarea calităţii prezentării şi manevrarea informaţiei.	2 ore
15. Nomenclatura remediilor medicamentoase.	15.Portofoliul.	15. Evalurea structurii şi conţinutului din portofoliu.	2 ore

VIII. SUGESTII METODOLOGICE

Obiectivele studierii Limbii latine cu terminologie medical şi farmaceutică este ca elevii să stabilească omniprezenţa limbii latine şi a elementelor terminologice greceşti în spaţiul terminologiei medicale şi farmaceutice, să aprecieze valoarea lor practică, să observe tangenţele şi conexiunile dintre disciplinele medicale pe care le asigură aceste două limbi (punctarea motivaţiei).
Să se integreze în activitatea profesională şi în viaţa cotidiană cu întregul arsenal de cunoştinţe ce ţine de istoria şi cultura civilizaţiei antice.

1. Pentru formarea şi dezvoltarea competenţelor specifice şi a valorilor şi atitudinilor prevăzute în programe, să fie utilizate conţinuturile din planul tematic.

2. Pentru realizarea conţinutului tematic şi lingvistic se recomandă selectarea unor texte adaptate sau în original ce au un conţinut medical şi farmaceutic Textele: „De dosibus", „Olea pinguia", „De corporis et animi exercitationibus", De plantis", „De pulveribus", „De capsulis", „De unguentis", „De abdomine" ş.m.a.
3. Se recomandă ilustrarea conţinutului tematic cu materiale auxiliare (hărţi, ilustraţii, monede, inscripţii, fişe de lucru, prezentări Power Point, filme didactice, postere tematice, seturi de fotografii- plante medicinale).
4. Pentru performarea tuturor competenţelor specifice este indispensabilă folosirea limbii române/ materne.

CONŢINUTURI RECOMANDATE

Se recomandă ca activităţile de învăţare să fie proiectate şi realizate în contextul următoarelor teme:

Fonetica limbii latine:

a) Să se conştientizeze că perceperea auditivă este unul dintre importantele mijloace de asimilare a termenilor medicali.
b) Să-şi orienteze eforturile intelectuale spre memorarea auditivă a termenilor.
c) Să dezvolte lectura imitativă după modelul de lectură a profesorului.
d) Să exerseze lectura fluentă şi expresivă, articulând corect cuvintele, sintagmele, propoziţiile.

Morfologia limbii latine:

a) Să reproducă oral forma lexicografică a termenilor medicali şi farmaceutici.
b) Să identifice mărcile categoriilor gramaticale (gen, număr, caz, persoană, timp, mod, conjugare etc.)
c) Să depisteze în avalanşa fonică tipurile de ortograme: -aeth- , -meth- , -thio- , -phen- phosph - etc.
d) Să înţeleagă cuvintele şi sintagmele latine, reproducând exact informaţia recepţionată la audiere.

Terminologia farmaceutică

a) Să traducă corect din limba română în latină şi viceversa denumirile structurilor anatomice, termeni clinici şi farmaceutici.
b) Să analizeze integritatea lexicală prin observarea şi înţelegerea elementelor componente.
c) Să cunoască şi să scrie corect omonimele lexicale, sinonimele în nomenclatura anatomică, terminologia clinică, nomenclatura botanică.
d) Să perceapă mesajul gramatical scris prin răspunsuri şi soluţionări corecte ale exerciţiilor şi ale probelor de control.
e) Să analizeze termeni medicali în baza semanticii etimonului.

Nomenclatura remediilor medicamentoase

a) În baza fondului terminologic greco – latin să creeze termeni medicali respectând normele ortoepice şi ortografice, paradigma declinării substantivelor, adjectivelor, acordul adjectivelor cu substantivele, conjugarea verbelor la modurile şi timpurile prevăzute de program.
b) Să delimiteze noţiunile de denumire sistematică şi denumire trivială a substanţei medicamentoase; denumirea comercială de marca comercială a medicamentului.

c) Să argumenteze necesitatea utilizării şi respectării corectitudinii elementelor terminologice folosite în Denumirile comune internaţionale ale medicamentelor, promovate în plan internaţional de Organizaţia Mondială a Sănătăţii.

MIJLOACE DIDACTICE:

Mijloacele didactice utilizate în cadrul orelor la disciplina predată depinde de analizatorul solicitat, precum şi de caracterul sistemic sau dinamic al celor prezentate:

-*mijloacele tehnice vizuale*: retroproiector, fişe de lucru, diascop, folii transparente.

-*mijloace tehnice auditive:* radioul, casetofonul, magnetofon etc.

-*mijloace tehnice audio - vizuale*: video-player, TV, calculator, (sistem multimedia), filme didactice, teste de control etc.

TIPURI DE ACTIVITĂŢI ŞI EXERCIŢII RECOMANDATE PENTRU DEMERSUL DIDACTIC

1. Receptarea de mesaje transmise oral şi în scris în diverse situaţii de comunicare
- exerciţii de identificare (a claselor şi subclaselor de flexiune în funcţie de desinenţe/ terminaţii)
- exerciţii de discriminare (a temelor verbale şi nominale)
- exerciţii de confirmare a înţelegerii sensului global dintr-un text oral sau scris
- exerciţii de selectare a ideilor principale dintr-un text scris
- exerciţii de desprindere/ înţelegere a ideilor dintr-un text (conversaţie, descriere, discuţie, schemă, prezentare, povestire)
- exerciţii de operare cu fragmente de texte informative sau literare (completarea unor tabele/ diagrame, ordonarea logică a desfăşurării unor evenimente).

2. Producerea de mesaje orale sau scrise adecvate unor contexte variate de comunicare
- exerciţii de formulare de întrebări şi răspunsuri
- exerciţii de completare a unui text lacunar în limba latină
- exerciţii de formulare simplă cu întrebări de sprijin şi plan
- exerciţii de prezentare, relatare/repovestire, în limba română
- dialog, conversaţie dirijată sau liberă, simulare, interviu, joc de rol, dezbatere, în limba română
- discuţii, descrieri, asocieri, comparaţii, povestire, comentariu, în limba română
- exerciţii de redactare: rezumat, redactări, în limba română - exerciţii de contragere şi dezvoltare (oral şi în scris), în limba română.

3. Realizarea de interacţiuni în comunicarea orală şi scrisă
- prezentare, în limba română - joc de rol, discuţie, în limba română - exerciţii de grup: formulare / ordonare / esenţializare a unor idei/ enunţuri, în limba română
- exerciţii de formulare/ construire a unei argumentări, în limba română
- proiecte de grup, în limba română.

4.Transferul şi medierea mesajelor orale sau scrise în situaţii variate de comunicare
- exerciţii de transformare
- exerciţii de transfer de informaţie în şi din coduri non-lingvistice (grafice, scheme, imagini) - exerciţii de traducere şi retroversiune

IX. SUGESTII DE EVALUARE A COMPETENŢELOR PROFESIONALE

Forme de organizare

- Individuale:
- În perechi:
- În grup

La etapa incipientă a cursului, pentru a transmite un volum mare de informaţie relativ repede, sunt aplicate metodele clasice de comunicare:expozitive şi interogative(discursul, observaţia, comparaţia, dialogul, inducţia, deducţia, interogarea(frontală/individuală) repetiţia, exerciţiul cu pretarea suporturilor informaţionale scrise şi imagiste, nefiind subestimată participarea elevului.

Pe măsură ce elevii îşi aprofundează cunoştinţele şi le adaptează la un nou stil de învăţare, se apelează la metode ce pun sub tensiune capacitatea elevului şi stimulează implicarea lui: problematizarea, metode euristice (creative) care pun accentul pe promovarea gîndirii productive, care favorizează învăţarea prin cercetare, descoperire-exerciţiul, teste cu elemente de creaţie etc.analiza şi sinteza – metode universale care îmbină gîndirea cu acţiunea, metode-interactive-participative fondate pe principiul cooperării:lucrul în grup, dezbaterea, dialogul. Selectarea metodelor aplicate în practica de predare au drept scop sporirea motivaţiei interioare, educarea unei atitudini pozitive interesate şi conştiente faţă de efortul intelectual solicitat de procesul de achiziţionare a cunoştinţelor şi competenţelor, crearea situaţiilor de receptivitate maximă a informaţiei şi de învăţare eficientă.

Evaluarea este administrată pe tot parcursul desfăşurării procesului de instruire şi îşi asumă funcţiile de a determina valoarea achiziţiilor, nivelul rezultatelor, de a detecta punctele slabe ale învăţării pentru a analiza actele de predare şi a adopta măsuri adecvate ameliorării sau optimizării procesului instructiv.

Modalităţile de evaluare au un caracter sistematic.

a) evaluarea curentă care se realizează prin chestionarea orală şi diverse probe scrise:dictări fulger, texte de traducere, de analiză şi sinteză, extemporale etc.
   Este forma de evaluare care menţine o anumită ritmicitate şi mobilizează elevii la un efort sistematic.
b) evaluarea formativă poate fi integrată în mod constant, şi operativ pe tot parcursul procesului instructiv. Practicarea acestui tip de evaluare porneşte de la divizarea materiei în unităţi ale conţinutului: fonetica, morfologia, receptura, nomenclatura anatomică, nomenclatura remediilor medicamentoase, nomenclatura chimică. Evaluarea formativă este integrată prin diverse metode şi tehnici tradiţionale cu un feed-back relevant şi operativ:întrebările structurate(interogarea multiprocesuală), testul, sinteza, exerciţiul etc. Paralel cu tehnicile tradiţionale, se va pune accentul şi pe metodele alternative de evaluare(investigaţia, proiectul, harta conceptuală, portofoliul, cercetarea împărtăşită), care reclamă un sporit potenţial formativ şi stimulează spiritul creativ. Prin evaluarea formativă elevul şi profesorul primeşte un feed-back continuu care contribuie la îmbunătăţirea calităţii învăţării şi predării.
c) evaluarea sumativă rezidă în scrierea unei lucrări în care îşi găsesc reflectare momentele evoluţiei:iniţiere, formare, aprofundare, consolidare, aplicare.
   Această probă de evaluare include:

a) verificarea cunoştinţelor teoretice (forma orală):
cunoaşterea elementelor de gramatică latină, a definiţiilor termenilor farmaceutici de bază, structură şi regulile de prescriere a reţetei, precum şi abrevierele în receptură.
b) evaluarea abilităţilor practice (forma scrisă) :
traducerea termenilor, textelor, analiza morfologică, sintactică a termenilor, sinteza termenilor cu structure diverse etc.

Evaluarea la disciplina Limba latină se efectuează pe parcursul şi la finele semestrului. Studenţii vor susţine un examen în formă scrisă.

X. RESURSELE NECESARE PENTRU DESFĂŞURAREA PROCESULUI DE STUDII

Pentru instruirea mai bună şi eficientă a viitorului asistent farmacist, sălile de curs trebuie sa corespundă cerinţelor în vigoare. Sala de curs trebuie să fie spaţioasă şi luminoasă, sala de curs trebuie să dispună de spaţiu comod şi bine organizat. Calitatea procesului instructiv-educativ urmează să includă materiale intuitive, ilustrative, didactice, televizor, notebook/ laptop. Materiale didactice necesare sunt: portofoliul didactic-metodice tematice şi seturi de materiale pentru evaluare.

XI. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR

Nr. d/o	**Denumirea sursei**	**Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată**	**Numărul exemplarelor disponibile**
1.	Nechifor M., Sisteme farmaceutice. Niforos, N.A., Lexicon latin – grec, Atena, 1992.	Blioteca Naţională a Republicii Moldova USM „ Nicolae Testimiţeanu"	1-2 exemplare
2.	Larousse, Dicţionar de medicină, Univers encyclopedic, Bucureşti, 1998.	Blioteca Naţională a Republicii Moldova USM „ Nicolae Testimiţeanu"	1 exemplar
3.	Matcovschi C. L., Receptura, Chişinău, 1992.	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1 exemplar

4.	Munteanu E., Munteanu L.G., Aeterna Latinitas. Mică enciclopedie a gândirii europene de expresie latină, Editura Polirom, Iaşi, 1996.	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu" USM „ Nicolae Testimiţeanu"	1-2 exemplare
5.	Чернявский М., Латинский язык и основы медицинской терминологии, Москва, 2003	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1 exemplar
6.	Чернявский М., Латинский язык и основы фармацевтической терминологии, Москва, 2002	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1 exemplar
7.	Шульц Ю., Латинский язык и основы терминологий	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1 exemplar
8.	Арнаудов Г., Terminologia medica polyglotta, Медицина и физкультура, София, 1964	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1-2 exemplare
9.	Melnic V., Terminologia clinică în limba latină, Chişinău, 2003	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu" USM „ Nicolae Testimiţeanu"	1 exemplar
10.	Catereniuc I., Culegere de scheme la anatomia omului, Chişinău, 2010 B.	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu"	1 exemplar
11.	Ciulei I., Grigorescu Em. , Stănescu U., Plante medicinale, Fitochimie şi Fitoterapie, Ed. medicală. Bucureşti, 1993	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu"	1-2 exemplare
12.	Stamat M., Limba latină (Manual pentru studenţii de la profilurile „Biologie" şi„Farmacie"), Chişinău, 2002	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	2-3 exemplare

		Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu" USM „ Nicolae Testimiţeanu"	
13.	Proverbe şi zicători latine, Bucureşti, 1976	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu"	1 exemplar
14.	Дворецкий И., Латинско-русский словарь, Изд. «Русский язык», Москва, 1976	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Centrului de excelenţă în medicină şi farmacie „ Raisa Pocalo"	10-12 exemplare
15.	Nomina anatomica, Медицина, Москва, 1980	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1 exemplar
15.	Bejenaru V., Bejenaru G., Dicţionar medical rus-român, Chişinău, 1991	Blioteca Naţională a Republicii Moldova USM „ Nicolae Testimiţeanu" Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu"	1-2 exemplare
17.	Stăureanu M. Dicţionar român-latin, Ed. Viitorul românesc, Bucureşti, 1984.	Blioteca Naţională a Republicii Moldova Biblioteca Municipală "B. P. Haşdeu"	2-3 exemplare
18.	Дворецкий И., Латинско-русский словарь, Изд. «Русский язык», Москва, 1976	Blioteca Naţională a Republicii Moldova	1 exemplar
19.	http://roman-latin.ro.webstatsdomain.org/	internet	-
20.	http://limbalatina.ro/	internet	-